

ORDINIS MEDICORVM
 IN ACADEMIA VITEMBERGENSI
 PRO-DECANVS
 CHRISTIANVS GODOFR.
 STENTZEL

ARTIS SALVTARIS ET PHILOSOPHIAE DOCTOR
 CHIRVURGIAE PROFESSOR PVBLICVS ORDINARIVS PA-
 THOLOGIAE PROFESSOR SVBSTITVTVS

LECTORI
 SALVTEM.

ORDINIS MEDICORUM

IN ACADEMIA VITTEBERGENSI

PRO DECANVS

CHRISTIANVS GODOFR

STENTZEL

ARTIS SALTARIUS ET PHILOSOPHIAE DOCTO
CHIRURGIAE PROFESSOR PUBLICVS ORDINARIVS PA
THOLOGICAE PROFESSOR SUBSTITVTVS

LECTORI

SALVT. E. M.

Scatet innumeris ars salutaris praeiudiciis, ac grauissimos multi medici in praeseruandis curandisque morbis fouent et committunt errores. Nihil iam dicam de peccatis medicorum, quae ex uenae sectionis abusu in miseros redundant aegrotos; silentio transibo detrimenta, quae promiscuam sic dictorum specificorum, polychrestorum et uniuersalium remediorum propinationem sequuntur; ea saltem uitia, quae multi medici purgantibus abutentes committunt, paucis attingam. Non uulgus saltem, sed multi etiam, qui medicinae Doctoris titulo superbiunt, ea anili persuasione occupati tenentur, quod omnes morbi purgantibus praecaueri ac curari possint; unde iidem quibusuis hominibus sanis et aegrotis, tum imminentes morbos praeseruandi, tum praesentes sanandi fine, purgantia exhibent, non considerantes discrepantem hominum constitutionem, diuersum uictus et uitae genus, ac multiplicem morborum causam uariamque eorum sedem. Ast corpus nostrum, re-

geris, fouet ad putredinem concipiendam, ex qua febres alique morbi oriuntur, dispositionem, haec autem omnium optime pilulis purgantibus balsamicis, quae impuritates euacuant, et relicta substantia balsamica, putredinem abarcent, praecaueri, ac hoc modo sanitas integra conseruari potest. Magis uero huiusmodi panacea purgans optanda, quam speranda est. Non sum nescius, multos reperiri, qui pilulas Becheri, Stahlii etc. omnibus hominibus, tam sanitatem tuendi, quam infirmitates remouendi scopo, commendant; at enim uero cui sedulo rerum scrutatori atque obseruatori ignotum, quod multi earundem pilularum usu in pertinacissimam alui constipationem inciderint. Quot iisdem pilulis fluxum haemorrhoidalem symptomaticum sibi accersuerunt? Quot iisdem frequentius adhibitis in tabem et febrem hecticam inciderunt? Summa sane temeritas, purgantia sanis hominibus remedia, prosperam ualitudinem tuendi scopo, sine discrimine obtrudere. Sano sane homini, cui sana est uiuendi ratio, nulla, multo minus purgantia, praescripserim remedia, agnoscens eorum ueritatem et certitudinem, quae proposuit HIPPOCRATES (a) sequentibus purgantium in sanis abusum dissuadens: *οἱ εἰς τὰ σώματα ἔχοντες, Φαρμακεία εἰργάζεσθαι*, h. e.

ii,

(a) Aphor. 73. Sect. II.

ii, qui integra fruuntur ualetudine, remedia purgantia moleste ferunt. Idem alio loco allegatus modo Cous (b) medicinam exercentibus inculcat: οἱ ὑγιεινῶς ἔχοντες τὰ σώματα ἐν τῆσι Φαρμακείῃσι καθαρόμενοι, ἐκλύονται ταχέως, nempe ii, qui corpore sunt sano, ex ulu purgantis maxime debilitantur, ita, ut haud raro animi deliquium accedat. In sanis enim, quibus libera, uel singulis uel alternis diebus, fecum aluinarum contingit secretio atque excretio, purgantia, irritando uehementius neruos, resoluendoque hinc succos gelatinosos, uirium prostrationem, solidorum ariditatem aliaque plura incommoda afferunt, eaque ordinario grauiora, quo fortiora fuerunt praescripta euacuantia, quod pariter iam indicauit Hippocrates, (c) haec de helleboro tradens: ἔλλαβος ἐπικύνδιος τοῖσι τὰς ὑγίαις σάρκας ἔχουσι σπασμὸν γὰρ ἐμποίει, h. e. helleborus sanas carnes habentibus periculosus, conuulsionem enim inducit. Cum uero teste eodem (d) σπασμὸς ἐξ ἔλλαβου, θανάσιμον, nempe conuulsio ex helleboro lethalis, satis hinc colligi potest, quanto studio quantoque odio a sanis non helleborus modo, sed alia quaeuis drastica purgantia sint fugienda. Sequamur potius Cornelii Celsi (e)

(b) Aphor. 36. Sect. II. (c) aphor. 16. Sect. IV. (d) aphor. 1. Sect. V. (e) lib. de Medicin. lib. 1. cap. 1.

consilium, qui suadet, ut homo sanus, qui et bene valet, et suae spontis est, nullis se legibus obliget, ac neque medico, (multo minus purgantibus) neque iatropia egeat, sed uarium habeat uitae genus, modo ruri, modo in urbe, saepiusque in agro sit, nauiget, uenetur, quiescat interdum, sed frequenter se exerceat; siquidem ignauia corpus hebetat, labor firmat, illa maturam fenectutem, hic longam adolescentiam reddit. Quemadmodum autem remedia purgantia, cum primis drastica, sanis, prosperam tuendi scopo ualitudinem, non conueniunt, ita pariter eadem in plurium cura morborum proscribenda. Primum autem eadem fugienda, si uehemens uirium adsit prostratio atque aestus, quae quippe istiusmodi remediis exasperantur. Magis autem eadem timenda remedia, si modo commemorata symptomata sint inflammationis effectus. Merito hinc multiplici experientia suffultus Hippocrates eorum methodum medendi improbat, qui inflammationes purgantium usu remediorum tollere gestiunt, *ὁκόσοι*, inquit, (f) *τὰ Φλεγμάωντα ἐν ἀρχῇ τῶν νόσων εὐθέως ἐπιχειρήσει λύειν Φαρμακείη, τὴ μὲν Φλεγμάωντος ἑδὲν ἀΦαρμάουσι ἢ γὰρ ἐνδιδόϊ ἰσὸν ἐὼν τὸ πάθος, τὰ δὲ ὑγιεινὰ συντήκασιν* h. e. quicumque per initia

(f) nou. aphorismis a Sponio editis Sect. V. aphor. 9. p. m. 289.

raucedinosi, lienosi, asthmatici et sicca tussi laborantes, icterici, stranguria affecti, et quibus cruda aluus deiicit, et qui haemorrhagiam patiuntur. Quid iam dicam de specificis purgantibus, quae certis uisceribus dicata esse, multi autumant? non repudio eccoprotica in cura cephalalgiae, quae alui constipationem sequitur, sed talia proflare purgantia, nego, quae omnem capitis dolorem tollere, atque ex capite in specie materiam peccantem abducere queant; remedia enim purgantia non secundum modum actiuitatis suae, sed receptiuitatis operantur, unde nulla dantur purgantia cephalica, hepatica, splenetica, nec cholagoga, nec phlegmagoga, melanagoga specifica prostant, sed quaeuis purgantia quasuis, quas in canale alimentorum deprehendunt, impuritates euacuant. Selectum nihilo secius in praescribendis purgantibus institutum esse iudico, cum alia sint mitiora, alia fortiora; alia resinosa, alia salina; alia emollientia, alia resoluentia. Fortiora uero in sanis penitus repudio, in aegrotis hydrope aliisque similibus morbis laborantibus, nonnisi summa urgente necessitate, admitto; cum talia remedia, ob salis acrioris, quo abundant, copiam, haud leuem iniuriam uentriculo aliisque partibus inferant, imo exulcerationem penitus inducant teste Hippocrate, (h) τῶν ἰσχυρῶν Φαρμάκων τὰ πλεῖστα ἐλκοῖ τὸν σῶμαχον,

h. e.

(h) aphor. nou. a Sponio ed. Sect. V. §. 15. p. 296. et 297.

h. e. purgantia uehementia ut plurimum stomachum exulcerant. Multa adhuc de diuersis purgantium principijs & modis adducenda essent; restant quoque adhuc multa curiosa de purgatione, auditu, aspectu, gustu, odoratu, somnio, retentione purgantis in manu, inunctione, infusione in uenam, gestatione sub plantis pedum, coitu, lactatione, imaginatione, metu, helleboro fonticulis indito, esu uorum barbi, excitata, sed temporis penuria coactus hic filum abrumpo, et cum de usu et abusu purgantium pro Licentia suam dissertationem Inauguralem conscripserit Nobilissimus Candidatus Noster, ad eandem B.L. ablegamus. Quod uitae illius ante actae rationem attinet, eandem sequentibus descriptam habes:

Cum mos sit antiquitus receptus, ut quilibet Medicinae Candidatus, ad summos in Arte Asclepiadea, quam a praestantia sua salutarem uulgo appellant, honores adspirans, quicquid de uitae genere ante peracto obseruatu dignum sit, praesente Gratioso Medicorum Academicorum Ordine, proferat, non possum, quin de meae etiam uitae adhuc institutae ratione pauca quaedam proponam.

Mibi IOANNI GVSTAVO RVDOLPHO
prima lucis usura contigit Anno restitutae per Christum Salutis Millesimo, septingentesimo octauo, Mensis Iunii die secundo, Mariae-bergae Misniensium, oppidi haud adeo obscuri, quo quippe in loco natus sum Patre IOANNE MARTINO RVDOLPHO, Pharmacopaeo ibi ordinario, Matre autem IOANNA SV-SANNA, Sanguine HAEHNELIANO oriunda, qui-
B *bus,*

bus, quae singularis Dei ter optimi, ter Maximi, est clementia, saluis adhuc superstitibusque gaudeo. Prius bisce antiquiusque nihil fuit, quam ut omnibus, quae ad immortalis Numinis gloriam, patriae emolumentum, suam denique ipsorum spem et gaudium facerent, satis superque imbuerer. Quo nomine aetate Musis apta scholis patriae publicis priuatisque me deuouerunt, nihilque prorsus intermiserunt, quod proposito huic consummando ullo modo inseruiret. Fidelitatem uero summam studiumque non uulgare in me collocarunt B. Du. M. TEHELMAANNVS, Rector, atque Dn. M. SCHELLENBERGERVS, Con-Rector dignissimus ac fidelissimus, quorum quippe ope non solum literarum humaniorum delicias Veneresque in succum et sanguinem conuerti, sed et Philosophiae capita potiora, rerumque gestarum historiam, apprehendi. Neque uero in bisce solum substiti, sed in studio etiam Medico, quod nunquam non in deliciis meis habui, cuius amore ac desiderio a teneris iam annis flagraui, qualemcunque impendi operam. Labores imprimis Chemicis-Pharmaceuticis sub optimi Parentis auspiciis, eosque rationali methodo congruos frequenter institui. Tam late autem sese cum extendat Diuinae medendi Artis campus, ut, summo licet studio in stadio ipsius progrediamur, a uia tamen saepius aberremus, necessitatem hinc impositam mihi uidebam, eiusmodi seligendi locum, in quo Virorum, cognitione Medica pariter ac sanandi felicitate conspicuorum, praeceptis, tanquam filo quodam Ariadnaeo, ad abstrusiora huius studii penetrantia feliciter et uelociter deducerer. Collatis itaque inter se rationibus, accedente insuper Fautorum iuxta ac Amicorum persuasione, Anno orbis redempti millesimo Septingentesimo trigesimoque Vitebergenses ad Albim Musas salutari, quarum in me fauorem atque sollicitudinem depraedicare satis non possum. In eo autem totus ibi fui, ut Artis Salutariis praecepta ea, qua par esset, sedulitate addiscerem, speique adeo Patriae et Parentum iam pridem de me conceptae, utcunque fieri posset, satisfacerem. Nihil autem solidae eruditioni Medicae magis

magis obflare, ratus, quam Philosophiae Naturalis contemptum neglectumque, Viri Excellentissimi MARTINI GOTTHELPHII LOESCHERI Lectionibus Physicis, iisque experimentalibus, nunquam non adfui. Quibus praemissis, ad ipsum Artis Medicae studium propius accessi. Praeunte enim Viro Perillustri IOHANNI GODOFREDO Nobili Domino de BERGER, genuinam medendi methodum mihi comparavi. Anatomici autem Celeberrimi, ABRAHAMI VATERI, Sermonibus Anatomicis, in HEISTERI Compendium habitis, sedulo interfui; Quo ipso etiam in Botanicis usus sum duce. Instar autem omnium mihi fuit CHRISTIANVS GODOFREDVS STENTZELIVS, cuius incredibile fere in me studium, docendique fidelitatem, omni elogio maiorem, nullo non tempore sum exosculatus, et ad cineres usque exosculabor. Nulla enim est Medicinae, tam Theoreticae, quam Practicae, pars, quam ex ore ipsius non percepi. Primo siquidem loco explicationes ipsius in Aphorismos Medicos, eosque Theoretico-Practicos, haud ita pridem luci publicae ab ipso expositos, a capite ad calcem audiui. Quibus finitis, Materiam Medicam universam cum annexa Methodo Medendi generali familiarem mihi reddidi. Hisque simul adieci doctrinam Characterum cuius morbo propriorum, quae Semiotices nomine insigniri alias solet. Studium insuper Chémico-Pharmaceuticum, cuius in patria olim fundamenta ieci, eodem duce, ad liquidum perduxi. Methodus autem Medendi specialis, quae Praxis vulgo audit, cum principem inter omnes locum iure merito sibi vindicet, hanc etiam inprimis cognitam, eius beneficio, perspectamque habeo. Neque vero Chirurgiam explorandi addiscendique, defuit occasio; Nuckii quippe, famigeratissimi illius Barauorum oculatissimique Anatomici Experimenta Chirurgica idem ille non enucleauit tantum, sed et, quae deesse ibi uidebantur, ingeniose suppleuit. Nouissime uero omnium Collegium eiusdem Medico-Forense in Experientissimi Teichmeieri Compendium Medico-Legale, qua potui attentione, accepi. Hisque

que omnibus nondum contentus, priuatos etiam intra parietes, seu intra sindonem, institutione Celeberrimi huius Viri, semotis aliis, solus sum usus. Probe tandem gnarus, quantum ex certaminibus illis eruditis, quae Disputationes uocantur, emolumenti in adulescentes, Musarum alumnos, redundet, Praefide saepius iam memorato, STENTZELIO, Praeceptore meo ad urnas colendo, de Venenis, partium genitalium et Liquoris neruosi sterilitatem inducentibus, publice disputavi, hancque thesin in summa Auditorum frequentia pro uirili defendi. Votis autem Parentum, Patris imprimis aetate iam prouecti, eiusque reditum meum quantocytus exposcentis, satis ut facerem, Musis Vitebergae degentibus, exantlato quippe studio Medico, ualedixi, Deo et Patriae operam posthac, quantamcunque potero, nauaturus. Haec sunt, quae de uitae meae ortu, patria, parenibus, studiisque adhuc excultis, expositu necessaria esse, mihi uidebantur.

Haec ille. Satis fecit tenus hac legibus Facultatis nostrae Candidatus, talemque se in examine rigoroso praestitit, qualem expectauimus. Dissertationem quoque Inauguralem suam instante XXXI. Maii horis ante et pomeridianis tuebitur, quam ut Rector Academiae Magnificus, Illustrissimus Comes, Perillustres Liberi Barones, Patres Academiae, eiusdemque Fautores atque Amici sua praesentia decorent, est, quod imis efflagitamus precibus. P. P. Vitembergae die XXIX. Maii
anni c1o 1o cc XXXIV.

VITEMBERGAE
EX OFFICINA EICHSFELDIANA.